

**PROGRAM WYCHOWAWCZY
ŚWIETLICY SOCJOTERAPEUTYCZNEJ
W GNIEŹNIE**

SPIS TREŚCI

I. INFORMACJE WSTĘPNE

II. CELE ŚWIETLICY

III. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

IV. FORMA ZAJĘĆ SOCJOTERAPEUTYCZNYCH

V. ORGANIZACJA I PROGRAM GRUPY
SOCJOTERAPEUTYCZNEJ

VI. TREŚCI WYCHOWAWCZE I PLANOWANE
OSIĄGNIĘCIA

VII. ODBIORCY PROGRAMU ORAZ KRYTERIA
KIEROWANIA DZIECI DO ŚWIETLICY

VIII. DOKUMENTACJA OBOWIĄZUJĄCA W
ŚWIETLICY

IX. WSPÓŁPRACA

I. INFORMACJE WSTĘPNE

Świetlice Socjoterapeutyczne powstały w październiku 2003r. i działają na terenie miasta Gniezna od ponad 13 lat. Ta wartościowa inicjatywa początkowo skierowana była głównie do dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych. W chwili obecnej, po wielu latach doświadczeń oferta skierowana jest szerokiego grona dzieci z różnymi formami zaburzeń zachowania, albowiem zagrożenie demoralizacją, przestępczością czy uzależnieniami nie wynika już z faktu wzrastania w rodzinie z problemem alkoholowym. Jest to w obecnych czasach problem szerokiego grona rodziców. Obecnie na terenie miasta Gniezna działają 4 placówki Miejskich Świetlic Socjoterapeutycznych, zlokalizowanych w różnych dzielnicach miasta: na osiedlu Grunwaldzkim, osiedlu Tysiąclecia, osiedlu Kazimierza Wielkiego oraz przy ulicy Kilińskiego. Do placówek tych w roku 2016/17 uczęszczało około 120 dzieci.

II. CELE ŚWIETLICY

Świetlica działająca w najbliższym środowisku lokalnym dziecka:

1. wspiera rodzinę w sprawowaniu jej podstawowych funkcji,
2. zapewnia pomoc rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonych demoralizacją, przestępczością oraz uzależnieniami
3. współpracuje ze szkołami, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Sądem i innymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Zajęcia socjoterapeutyczne są formą pomocy adresowaną do dzieci borykających się z problemami osobistymi i trudnościami życiowymi. W obszarze oddziaływań socjoterapeutycznych pozostają dzieci z zaburzeniami zachowania, nadpobudliwością, agresją, zahamowaniem, niską samooceną, nieśmiałość, dzieci mające problemy szkolne wynikające z parcjalnych deficytów bądź z zaniedbania środowiska, zagrożone demoralizacją, przestępczością oraz uzależnieniami. Wyodrębnia się cztery kategorie relacji społecznych, w których przejawiają się zaburzenia w zachowaniu:

- relacja JA- RÓWIEŚNICY
- relacja JA-DOROSŁY
- relacja JA-ZADANIE
- relacja JA-JA

Zadaniem socjoterapii jest zatem wspomaganie dzieci w rozwoju i pojmowaniu rzeczywistości poprzez realizację celów rozwojowych, edukacyjnych i terapeutycznych. Cele rozwojowe wiążą się ściśle z wiekiem uczestników zajęć, gdyż w każdej fazie życia dominują określone potrzeby, których zaspokojenie odgrywa istotną rolę w procesie rozwoju. Rozwijają

również indywidualne zainteresowania i podejmują istotne dla określonej grupy wiekowej zagadnienia.

Cele rozwojowe dotyczą głównie:

- poznania samego siebie, swoich mocnych i słabych stron;
- budowania poczucia własnej wartości;
- doskonalenia umiejętności zachowań asertywnych;
- kształtowania inteligencji emocjonalnej (rozpoznawanie, nazywanie emocji i uczuć).

Cele edukacyjne wspomagają proces nabywania wiedzy o samym sobie i o innych ludziach oraz proces rozumienia świata społecznego.

Cele edukacyjne dotyczą głównie:

- przełamywania nieśmiałości i nawiązywania kontaktów;
- umiejętności wyrażania swoich uczuć;
- umiejętności wytyczania celu;
- umiejętności podejmowania samodzielnych decyzji i brania za nie odpowiedzialności;
- uczenia tolerancji i akceptacji drugiego człowieka;
- uczenia współpracy i współdziałania.

Jednak istota socjoterapii polega głównie na realizacji celów terapeutycznych, czyli

organizowaniu takich sytuacji społecznych podczas spotkań, które dostarczą uczestnikom zajęć doświadczeń korekcyjnych, przeciwstawnych doznanych urazom oraz sprzyjać będą odreagowaniu napięć emocjonalnych i posłużą uczeniu się nowych umiejętności społecznie aprobowanych.

Cele terapeutyczne dotyczą głównie:

- odreagowania emocji;
- rozwiązywania problemów, trudnych sytuacji;
- lepszego zrozumienia ludzkich zachowań;
- otrzymywania wsparcia od grupy;
- przyjmowania i dawania informacji zwrotnych.

Cele te będą uwzględniały wiek rozwojowy podopiecznych świetlicy, dostosowane będą do ich potrzeb i zainteresowań związanych z wiekiem.

I. Okres wczesnoszkolny

1. Kształtowanie aktywności ruchowej i zabawy w grupie.
2. Zdobywanie wiedzy o świecie.
3. Rozwijanie twórczości dziecięcej.
4. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych w relacjach dorosły – dziecko, dziecko – dorosły, w sytuacjach nowych (nieznanych).
5. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych w relacjach dziecko – dziecko, i podejmowania wspólnej aktywności.
6. Rozwijanie indywidualnych zainteresowań i zamiłowań.

II. Okres dorastania

1. Kształtowanie umiejętności wyrażania się w różnych formach, zwłaszcza literackich, marzeniach i wyobrażeniach.
2. Rozbudzanie samoświadomości.
3. Rozwijanie świadomości przynależności do grup społecznych.
4. Rozwijanie umiejętności rozwiązywania problemów osobistych.
5. Rozwijanie światopoglądu.
6. Rozwijanie indywidualnych zainteresowań i zamiłowań.

Cele terapeutyczne w okresie dorastania

1. Budowanie pozytywnego obrazu siebie i zwiększenie poczucia własnej wartości
2. Odreagowanie napięć emocjonalnych
3. Dostarczenie pozytywnych treści o sobie
4. Rozpoznawanie swoich mocnych stron
5. Rozwijanie szacunku do siebie i innych
6. Budowanie poczucia bezpieczeństwa, szacunku i zaufania

III. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

Metody, formy i techniki pracy

W socjoterapii wykorzystuje się różne metody pracy z grupą. Podstawą ich jest praca w kręgu i rundki jako technika dzielenia się swoimi doświadczeniami. Siedzenie w kręgu umożliwia wszystkim uczestnikom bezpośredni kontakt wzrokowy, sprzyja nawiązywaniu kontaktu emocjonalnego, wyrównuje pozycje społeczne i zmniejsza dystans, zwłaszcza między dorosłym prowadzącym, a dziećmi (Sawicka, 2004, s 22).

Krąg jest stałym elementem zajęć socjoterapeutycznych na ich początku i końcu. **Rundka** zaś jako technika pomagająca zwerbalizować swoje odczucia wykorzystywana jest zwykle w podsumowaniu ćwiczeń i polegać może na kończeniu rozpoczętego zdania czy udzielaniu odpowiedzi na postawione pytanie. Rundka oznacza, że każdy ma prawo (nie obowiązek) wypowiedzieć się, gdy inni słuchają i nie komentują wypowiedzi. Zasada ta dotyczy również prowadzącego.

Burza mózgów jako kolejna technika stosowana w pracy z grupą, aktywizuje ją do działania i wyzwala potencjał twórczy. Służy generowaniu niczym nie skrupowanych pomysłów na rozwiązywanie określonego problemu. Polega na rejestrowaniu przez nauczyciela wszystkich pomysłów bez ich oceny. Propozycje płynące od grupy mogą więc być realne i nierealne, czasem wręcz absurdalne. Nie decyduje bowiem ich jakość, lecz ilość wygenerowana w najkrótszym czasie. Z utworzonej w ten sposób listy grupa może wybrać pomysł najbardziej skuteczny lub najciekawszy czy oryginalny. Technika ta daje szansę wypowiedzenia się każdemu, nawiązania i utrzymania kontaktu oraz zaangażowania się (tamże, s.23).

Rysunki i prace plastyczne są bardzo ważną formą wypowiedzi dla dzieci mających problem z werbalizacją. W twórczości plastycznej dziecko przekazuje swoją wiedzę o świecie i swój stosunek emocjonalny do jego elementów, pokazuje co widzi, co czuje, jak myśli (Lovenfeld, Brittain, 1997, s.56). W rysunkach i innych wytworach plastycznych uczestnicy socjoterapii, mając zapewnioną swobodę, mogą wyrazić siebie, swoje uczucia i przeżycia, rzutować swoje urazy i konflikty na tworzywo plastyczne, uwalniać się od napięć psychicznych. Wspólne rysowanie umożliwia także przeżycie sukcesu. Wykonanie pracy plastycznej, jej omówienie, potem prezentacja to okazja do przeżycia satysfakcji, dumy i zadowolenia (Sawicka, 2004, s.23).

Śpiew i muzykowanie to forma, dzięki której dzieci chętnie wyrażają swoje uczucia. Piosenki są dobierane pod kątem podejmowanej tematyki. Wykorzystane również zostaną przedmioty wydające różnorodne dźwięki. Znaczenie muzyki dla człowieka jest nieocenione. Do jej zalet należy:

- ujawnianie i rozładowanie zablokowanych emocji i napięć;
- osiągnięcie integracji w grupie, poprawa komunikacji;

- nauka odpoczynku i relaksacji;
- usprawnienie funkcji percepcyjno – motorycznych;
- uwrażliwienie na muzykę i przyrodę;
- poprawianie kondycji psychofizycznej, wzrostu pozytywnego nastawienia do życia i sił witalnych.

Inscenizacje, odgrywanie scenek to technika korekcyjna i ucząca nawiązująca do psychodramy. Polega na odegraniu jakiegoś zdarzenia według gotowego scenariusza lub scenariusza przygotowanego przez grupę. Tematem inscenizacji są rzeczywiste problemy członków grupy. Odgrywanie scenek umożliwia wczucie się w sytuację innej osoby i jej zrozumienie, poruszenie ważnego problemu, odreagowanie emocjonalne ze zwrotną informacją od członków grupy.

Podstawową formą pracy socjoterapeutycznej jest **zabawa**, będąca jednocześnie główną aktywnością dziecka w wieku przedszkolnym. Zabawą określa się *„każdą czynność swobodnie i samorzutnie wykonywaną tylko dla pozytywnego zadowolenia, jakie daje jej dokonanie”* (Znaniński, 1974, s.260). Terapeutyczna rola zabawy polega na tym, iż podejmując działalność zabawową uwalniamy się na ten czas od codziennych zdarzeń życiowych, od surowych wymagań stawianych nam przez otoczenie lub przez samych siebie, od podejmowania ważnych decyzji (Suchodolski, 1976, s 215). Z drugiej strony zdaniem K.Sawickiej, zabawa pozwala na doświadczanie humoru, nieskrępowanej radości, przyjemności z bycia razem bez zobowiązań, na doświadczanie swobodnej ekspresji, odprężenia psychicznego i fizycznego (Sawicka, 2004, s.25).

IV. FORMA ZAJĘĆ SOCJOTERAPEUTYCZNYCH

Zajęcia socjoterapeutyczne polegać będą na celowym stwarzaniu dzieciom warunków

(doświadczeń społecznych) umożliwiających zajście procesu socjoterapeutycznego (zmianę sądów o rzeczywistości, sposobów zachowań i odreagowanie emocjonalne). Proces ten odbywać się będzie w trakcie zajęć ujętych w różne formy.

V. ORGANIZACJA I PROGRAM GRUPY SOCJOTERAPEUTYCZNEJ

W skład grupy wchodzi dzieci o różnych formach zaburzeń. Dzięki temu uczestnicy mogą uczyć się od siebie nawzajem nowych zachowań. Mają również okazję do lepszego wzajemnego zrozumienia.

Program zajęć socjoterapeutycznych składa się z zestawu gier i zabaw o ustalonych celach i przebiegu. Wybór takiej formy zajęć ułatwia uwolnienie się napięć emocjonalnych. Udział w grach i zabawach integruje grupę - pozwala poznać się, zwiększa wzajemną sympatię i zaufanie. Biorąc udział w grach i zabawach dzieci mogą działać zgodnie z własną energią,

być wesołe lub poważne. Poprzez gry i zabawy dzieci uzyskują nowe informacje o sobie, o swoim otoczeniu i innych ludziach. Często ważny wysiłek dzieci zmierzający do zrozumienia świata łączy się z zachowaniami sprawiającymi wrażenie bez trosk i docelowej zabawy. W trakcie gier i zabaw dzieci uczą się koordynacji ruchowej, rozwijają własną sprawność. Uczą się dzielić przedmiotami, uczą się rozwiązywania konfliktów, współpracy i wzajemnej pomocy. Przestrzeganie reguł gry stanowi dla dzieci proces uczenia się społecznego funkcjonowania. Modyfikowanie zabaw i wymyślanie nowych jest polem rozwijania własnej kreatywności i stanowi okazję doświadczenia własnej sprawności. Służy do korygowania urazów związanych z funkcjonowaniem społecznym i zadaniowym. Pierwsze spotkania grupy są poświęcone stworzeniu poczucia bezpieczeństwa i wprowadzeniu dzieci w normy grupy socjoterapeutycznej. Dzieci będą miały możliwość zaprezentowania się zbudowania przyjacielskich relacji. Dalsze zajęcia prowadzone będą w oparciu o niżej przedstawione bloki tematyczne, zadaniem których będzie wykształcenie/zmiana określonych umiejętności u dzieci. Program każdego spotkania grupy socjoterapeutycznej podporządkowany jest prawidłom procesu grupowego.

VI. TREŚCI WYCHOWAWCZE I PLANOWANE OSIĄGNIĘCIA

Obszarem identyfikacji trudności uzasadniającym podejmowanie działań profilaktycznych, są czynniki ryzyka tkwiące w otoczeniu dziecka.

Czynnikami sprzyjającymi podejmowaniu zachowań problemowych są:

- *czynniki ryzyka związane z jednostką* (nieadekwatna ekspresja gniew, nadmierna agresywność, podatność na wpływy rówieśnicze, niska samoocena, stres, nadpobudliwość, depresja, przemoc)
- *czynniki ryzyka związane z rodziną* (brak dojrzałych więzi w rodzinie, niekonsekwentna lub nieskuteczna dyscyplina w rodzinie, rodzicielskie wzorce zachowań dysfunkcyjnych, przemoc w rodzinie, żałoba, rozwód rodziców)
- *czynniki ryzyka związane z grupą rówieśniczą* (postawy akceptujące wobec zachowań problemowych, negatywna presja rówieśnicza, odrzucenie przez rówieśników)
- *czynniki ryzyka związane ze szkołą* (brak więzi nauczycieli z uczniami, brak współpracy z rodzicami, przerzucanie odpowiedzialności na uczniów)
- *czynniki ryzyka związane z lokalną społecznością* (kryzys wartości w życiu społecznym, bezrobocie, pasywność obywatelska, brak więzi międzyludzkich)

Ludzie podejmują zachowania problemowe głównie na skutek trzech zmiennych:

1. stresów – częste i silne stesy sprzyjają dysfunkcjonalności, zaś rzadkie i słabe obniżają skłonność do zachowań dysfunkcjonalnych.

2. niedostatków w zakresie umiejętności – dysfunkcjonalność sprzyja niedostatki w zakresie umiejętności rozwiązywania problemów, porozumiewania się, adekwatnej samooceny oraz rozumienia i interpretowania doświadczeń życiowych

3. sytuacyjnej presji rówieśniczej – dysfunkcjonalności sprzyja przejawiana w różnych sytuacjach silna negatywna presja rówieśnicza .

Działalność profilaktyczna w naszej świetlicy polega na:

- aktywizowaniu dzieci i młodzieży; - dostarczaniu pozytywnych przeżyć i wzorców;
- wspieraniu rozwoju posiadanych przez dziecko zdolności i umiejętności;
- kształtowaniu pozytywnych kontaktów i relacji interpersonalnych z innymi ludźmi;
- prowadzeniu wczesnej interwencji w przypadku dzieci i młodzieży z grup wysokiego ryzyka.

TREŚCI PROGRAMOWE

Zajęcia socjoterapeutyczne podporządkowane zostaną trzem celom, w ramach których obowiązywać będą bloki tematyczne wytyczające treści programowe, które osoby odpowiedzialne w danej placówce realizować będą wg indywidualnych konspektów zajęć.

CEL	BLOKI TEMATYCZNE REALIZOWANE W RAMACH DANEGO CELU
ROZWOJOWY	Poznanie samego siebie, swoich mocnych i słabych stron;
	Budowanie poczucia własnej wartości;
	Doskonalenia umiejętności zachowań asertywnych;
	Kształtowania inteligencji emocjonalnej (rozpoznawanie, nazywanie emocji i uczuć).
EDUKACYJNE	Przełamywanie nieśmiałości i nawiązywanie kontaktów;
	Umiejętności wyrażania swoich uczuć;

	Umiejętności wytyczania celu;
	Umiejętności podejmowania samodzielnych decyzji i brania za nie odpowiedzialności;
	Umiejętności podejmowania samodzielnych decyzji i brania za nie odpowiedzialności;
	Uczenie tolerancji i akceptacji drugiego człowieka;
	Uczenie współpracy i współdziałania;
	Kształtowanie umiejętności interpersonalnych oraz zachowań i akceptacji względem odmienności innych osób;
	Poznanie mechanizmów sięgania po środki uzależniające;
TERAPEUTYCZNE	Odreagowywanie emocji;
	Rozwiązywanie problemów, trudnych sytuacji;
	Przyjmowanie i dawanie informacji zwrotnych.
	Otrzymywanie i dawanie wsparcia

Powyższe cele realizowane będą w obszarach tematycznych przedstawionych poniżej:

Obszar tematyczny :Moja grupa

Treści wychowawcze	Planowane osiągnięcia uczestników zajęć
-ustalenie kontraktu dla dzieci i młodzieży uczęszczającej do świetlicy -sposoby komunikowania się w grupie, -korzyści i zagrożenia jakie niosą ze sobą związki koleżeńskie: pomoc wzajemna,	-otwarcie wyraża swoje zdanie; -dostosowuje się do reguł panujących w grupie; -prawidłowo porozumiewa się z grupą rówieśniczą i otoczeniem;

<p>wspólne zabawy, nauka, pozytywne wzorce zachowań;</p> <p>-presja w grupie- umiejętność odmawiania, w każdej sytuacji powinno się zostać sobą, żyć w zgodzie z własnym odczuciem dobra i zła;</p> <p>-asertywność - sposób na bycie sobą bez krzywdzenia innych;</p> <p>-cechy dobrego kolegi: rzetelność, prawdomówność, uczynność, życzliwość itd.;</p> <p>-pojęcie empatii i jej znaczenie w rozwoju przyjaźni;</p> <p>-rówieśnicy - koleżeństwo, przyjaźń, więzi emocjonalne.</p>	<p>-uświadamia sobie pozytywne znaczenie więzi koleżeńskich;</p> <p>-umie rozróżniać sytuacje , w których występuje presja grupy;</p> <p>-nabywa umiejętności mówienia "nie";</p> <p>-podnosi własna samoocenę;</p> <p>-potrafi zastosować model asertywności jako sposób rozwiązywania konfliktów;</p> <p>-dojrzuje do stwierdzenia, że o wartości człowieka nie decyduje pełen portfel;</p> <p>-wczuwa się w przeżycia drugiej osoby;</p> <p>-zdaje sobie sprawę, że przyjaźń jest konstruktywną więzią wzbogacającą obie strony.</p>
---	---

Obszar tematyczny: Rodzina w życiu człowieka

Treści wychowawcze	Planowane osiągnięcia uczestników zajęć
<p>-rodzina jako wspólnota osób;</p> <p>-funkcje rodziny;</p> <p>-znaczenie rodziny w życiu człowieka;</p> <p>-pielęgnowanie więzi rodzinnych;</p> <p>-źródła konfliktów i sposoby ich przezwyciężania;</p> <p>-odpowiedzialność za kierowanie swoim rozwojem poprzez dokonywanie własnych wyborów zgodnie z przyjętym systemem wartości</p>	<p>-docenia wysiłki rodziców i współdomowników w tworzeniu więzi rodzinnej;</p> <p>-zna zakres aktualnych obowiązków oraz swoich jako przyszłego rodzica;</p> <p>-dostrzega, że w domu najważniejsza jest atmosfera , która tworzy dobre słowo;</p> <p>-ma świadomość współodpowiedzialności za swoją rodzinę;</p> <p>-zna sposoby wzmacniania więzi rodzinnej;</p> <p>-uświadamia sobie, że przyjęty system wartości przekaze kiedyś swoim dzieciom</p>

Obszar tematyczny: Ja w społeczeństwie, czyli warto być dobrym

Treści wychowawcze	Planowane osiągnięcia uczestników zajęć
<p>-nabywanie umiejętności planowej, rzetelnej i dokładnej pracy, prowadzącej do osiągnięcia wyznaczonego celu;</p> <p>-współpraca z kolegami w zespole, dyskusje, ustalanie wspólnych działań;</p> <p>-przewidywanie skutków swojego zachowania;</p> <p>-dążenie do celu mimo niepowodzeń</p>	<p>-kształtowanie postaw przygotowujących do życia w społeczeństwie;</p> <p>-rozwijanie umiejętności współpracy z innymi i współodpowiedzialność za uzyskane wyniki pracy;</p> <p>-nabywanie umiejętności przewidywania skutków swojego postępowania;</p> <p>-wyrabianie dyscypliny wewnętrznej i wytrwałości w dążeniu do celu.</p>

Obszar tematyczny: Rola autorytetu w moim życiu

Treści wychowawcze	Planowane osiągnięcia uczestników zajęć
-czym się kierować w wyborze autorytetu?; -idol a autorytet; -autorytety i ich wpływ na moją osobowość; -co zyskujemy wybierając autorytet? -ludzie zasłużeni dla mojego środowiska;	-rozumie, że nie wszystko co jest atrakcyjne jest dobre; -potrafi określić swój system wartości oraz wkład prac sławnych ludzi dla dobra ludzkości; -potrafi okazywać szacunek dla ludzi i ich pracy; -potrafi zbudować własny system wartości i go uzasadnić.

Obszar tematyczny: Budujemy zdrowy obraz samego siebie

Treści wychowawcze	Planowane osiągnięcia uczestników zajęć
-wartości okresu młodzieńczego jako czasu tworzenia własnej osobowości; -poznawanie siebie, zainteresowania, zdolności ,sukcesy; -akceptacja siebie oraz mobilizacja do pracy nad własnym rozwojem -poczucie własnej wartości; Radzenie sobie z własnymi problemami i szukanie sposobów ich przezwyciężania.	-dostrzega pozytywne cechy swojej osobowości; -potrafi przyjmować konstruktywne uwagi, rady otoczenia i wyciągać z nich wnioski; -akceptuje siebie, swoją indywidualność i niepowtarzalność; -zna sposoby negocjacji i rozwiązywania konfliktów bez przemocy i agresji; -w sposób odpowiedzialny podejmuje decyzje.

Obszar tematyczny: Współczesne zagrożenia

Treści wychowawcze	Planowane osiągnięcia uczestników zajęć
-iluzja opakowań i reklamy a rzeczywistość; -używki, papierosy, alkohol substancje psychoaktywne ich "piękne obietnice", a w finale tragedia; -odmawiam świadomie; -przemoc i agresja - potrafię sobie z nimi radzić.	-zna mechanizmy działania używek i ich szkodliwości; -uodparnia się na "kolorową ofertę świata"; -nabywa pewność, że odmawiając demonstruje siłę charakteru; -docenia ostrożność i zdystansowanie wobec złudnych miraży świata; -wyraża swoje negatywne emocje w sposób społecznie akceptowany.

Obszar tematyczny: Promocja zdrowego trybu życia

Treści wychowawcze	Planowane osiągnięcia uczestników zajęć
-higiena osobista; -zdrowe odżywianie; -nauka właściwej organizacji pracy i wypoczynku; -gry i zabawy zespołowe, rekreacyjne, terenowe; -wycieczki, turnieje i spartakiady	-potrafi zorganizować proste formy aktywnego wypoczynku w świetlicy i poza nią; -wyraża swoje uczucia i emocje za pomocą ruchu; -wie jak zdrową i racjonalnie się odżywiać; -wie jak dbać o higienę osobistą; -wie jak dbać o swoją kondycję psychofizyczną

Obszar tematyczny: Informacja o świecie- nie tylko internet

Treści wychowawcze	Planowane osiągnięcia uczestników zajęć
<ul style="list-style-type: none">- komputer nie musi być wrogiem jeśli się uruchomi rozsądek i ma się poczucie czasu;-zagrożenia czyhające w sieci;-książki, które warto czytać;-bogactwo czasopism młodzieżowych,-przedstawienie oferty periodyków wspierających wszechstronny rozwój młodego człowieka;-telewizja bogactwem wartościowych programów;-reklamy i ich oddziaływanie na odbiorcę, rozróżnienie między faktami a opiniami zawartymi w reklamach	<ul style="list-style-type: none">-nabywa odporność, by nie spędzać całego wolnego czasu przed komputerem;-wzmacnia postawę asertywną wobec ofert środków masowego przekazu;-stara się poprawnie wartościować treści promowane przez środki masowego przekazu;-zdobywa rozeznanie w wartościowej literaturze;-rozumie pozytywny wpływ literatury na osobowość człowieka;-rozumie, że reklama promuje postawy hedonistyczne;-potrafi wyjaśnić wpływ reklamy na styl życia;-

Obszar tematyczny: Aktywność ruchowa czyli kultura wolnego czasu

Treści wychowawcze	Planowane osiągnięcia uczestników zajęć
<ul style="list-style-type: none">-konieczność aktywnego odpoczynku jako antidotum na siedzący tryb życia w szkole i w domu;-portret człowieka zubożonego - myszka i pilot w ręce - natłok informacji i obrazów, brak czasu na refleksję i znieruchomienie wyobraźni;-wybór najlepszych programów i gier komputerowych, dowodem rozsądku,-czytanie wzbogaca słownictwo, wyobraźnię;-pomysły na interesujące i mądre spędzanie wolnego czasu	<ul style="list-style-type: none">-wzbudza potrzebę panowania nad własnym czasem;-zdobywa umiejętność rezygnacji z gier komputerowych, mało wartościowych programów, portali społecznościowych;-mobilizuje się do pracy nad swoją wolą;-staje się świadomym kreatorem własnej osobowości poprzez odrzucanie lub przyjmowanie ofert masmediów

Obszar tematyczny: Twórczy JA

Treści wychowawcze	Planowane osiągnięcia uczestników zajęć
<ul style="list-style-type: none">-aktywność plastyczna i techniczna, różne techniki plastyczne;-przedstawienia, inscenizacje;-improvizacje taneczne;-improvizacje wokalne;	<ul style="list-style-type: none">-posługuje się technikami plastycznymi dla wyrażenia własnych przeżyć, emocji, spostrzeżeń;-wyraża swoje uczucia, emocje za pomocą gestu, mimiki, gestu;-pokonuje swoje słabości;-potrafi czerpać radość z aktywności muzycznej, tanecznej.

Obszar tematyczny: Uroczystości, projekty

Treści wychowawcze	Planowane osiągnięcia uczestników zajęć
- "Dzień Chłopca" - Andrzejk - 14 Urodziny Świątlic - Gwiazdka - Zimowa spartakiada - Zimowy wyjazd integracyjny przy współpracy - Dzień Kobiet - Turniej piłki halowej w Dzień wagarowicza - Dzień rodziny	- bierze aktywny udział w przygotowaniu i przebiegu uroczystości; - umie właściwie zachować się podczas różnych uroczystości; - zna tradycje i obrzędy

VII. ODBIORCY PROGRAMU ORAZ KRYTERIA KIEROWANIA DZIECI DO ŚWIETLICY

1. Zajęcia w świetlicach odbywają się w dwóch grupach wiekowych:

- Klasy I – V
- Klasy VI i wyżej

Udział w zajęciach jest dobrowolny, rodzice wyrażają zgodę na uczestnictwo dziecka w zajęciach oraz na samodzielny powrót do domu. W zajęciach mogą brać udział tylko te dzieci, które wyrażają na nie zgodę.

Dzieci mogą być kierowane do świetlic przez pedagogów szkolnych, wychowawców, nauczycieli, kuratorów sądowych oraz na prośbę rodziców.

2. Podstawowe kryteria kierowania dzieci do świetlicy:

- ✓ Niewydolność wychowawcza rodziców (problem alkoholowy, rodzina niepełna);
- ✓ Trudności wychowawcze przejawiane w szkole (zachowania agresywne, nieśmiałość, wyalienowanie);
- ✓ Trudności w kontaktach z dorosłymi (łamanie społecznie przyjętych norm obowiązujących w grupie);
- ✓ Zniekształcony obraz własnej osoby (brak wiary we własne możliwości, niskie poczucie własnej wartości);

- ✓ Niepożądane zachowania, ujawniane w trakcie wykonywania zadań (zachowania unikowe, łatwe zniechęcanie się, rezygnacje);
- ✓ Zagrożenie demoralizacją.

Świetlice świadczące pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym w myśl **rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 września 2000 roku** są placówkami opiekuńczo-wychowawczymi wsparcia dziennego. Odnoszą się więc do nich zawarte w rozporządzeniu zasady działania i organizacji placówek opiekuńczo-wychowawczych, kwalifikacje osób zatrudnionych w placówkach oraz standardy wychowania i opieki. **Grupę socjoterapeutyczną powinny prowadzić przynajmniej dwie osoby, tzn. na każdych zajęciach jest przynajmniej dwóch prowadzących, a liczba dzieci nie powinna przekraczać 10 osób.**

Grupy wychowawcze będą skupiały dzieci zróżnicowane pod względem wieku. Wpłynie to na lepszą integrację zespołu oraz stworzy rodzinną atmosferę, która przyczyni się do wzrostu opiekuńczości i odpowiedzialności za młodszych kolegów. Zajęcia socjoterapeutyczne natomiast prowadzone będą w zespołach dzieci zbliżonych wiekowo.

VIII.DOKUMENTACJA OBOWIĄZUJĄCA W ŚWIETLICY

Najistotniejsze dla zorganizowania pomocy socjoterapeutycznej są informacje, które dotyczą ustalenia sytuacji, w których pojawiają się zachowania problemowe, ich źródeł, dynamiki oraz pozycji dziecka w grupie rówieśniczej i w rodzinie. Dokonujemy charakterystyki wychowanka na podstawie wywiadu środowiskowego oraz innych informacji uzyskanych od nauczycieli, wychowawców, pedagogów. Określamy w niej:

- ✓ Dane biograficzne
- ✓ Sytuacje społeczno – środowiskową
- ✓ Rozwój dziecka w sferach: psychicznej, fizycznej, społecznej i kulturalnej
- ✓ Zainteresowania i aspiracje dziecka
- ✓ Prognozowanie rozwoju

W każdej ze Świetlic prowadzi się dokumentację:

- ✓ Dziennik zajęć
- ✓ Indywidualną Kartę Uczestnika Świetlicy Socjoterapeutycznej
- ✓ Karta Obserwacji Uczestnika

- ✓ Kontrakt z rodzicami
- ✓ Zobowiązanie o odbiorze dziecka z placówki,/o samodzielnym powrocie
- ✓ Regulamin MŚS
- ✓ Prawa i obowiązki uczestników MŚS

Przez cały okres pracy pogłębiamy wstępną charakterystykę wychowanka, weryfikując ją o nowe spostrzeżenia, modyfikując cele i kierunki pracy z dzieckiem, a także opracowujemy końcową charakterystykę, uwzględniając: charakter ewentualnie utrzymujących się trudności, efekty końcowe, wskazówki do organizowania dalsze pomocy dziecku.

Dokumentację prowadzi się w oparciu o wywiad z rodzicem dziecka, Jest to niezbędny element do kolejnego etapu pracy, którym będzie diagnoza dziecka i jego środowiska. Celem diagnozy jest opracowanie indywidualnej urazowości i sposobów ich korygowania.

Dynamika procesu grupy podlegać będzie **superwizji wewnętrznej** z drugim terapeutą. W przypadku pojawienia się problemów wykraczających poza możliwości superwizji wewnętrznej, dana sytuacja konsultowana będzie z superwizorem lub psychologiem. Umożliwi ona:

- rozwiązanie własnych problemów, które mogłyby zakłócić przebieg procesu dokonującego się w grupie;
- udzielenie sobie nawzajem informacji zwrotnej;
- dzielenie się swoimi odczuciami, zarówno pozytywnymi, jak i negatywnymi, dotyczącymi zajęć w grupie;
- ocenę tych działań, które zakończyły się sukcesem w pracy z grupą, jak i tych, które nie przyniosły zamierzonych efektów i mogły być przeprowadzone inaczej;
- omówienie ewentualnej konieczności wprowadzenia zmian do następnych zajęć;

IX. WSPÓLPRACA

Miejskie Świetlice Socjoterapeutyczne w ramach swojej wieloletniej działalności nawiązały współpracę z instytucjami działającymi na terenie miasta Gniezna na polu pomocy rodzinie, są to między innymi:

-Sąd,

-Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

-Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,

-Pedagodzy szkolni,

-Kuratorzy,

-Uczniowski Socjoterapeutyczny Klub Sportowy "Rodzice Dzieciom"

Wzajemna współpraca przyczynia się do szybkich i sprawnych działań na rzecz dzieci i ich rodzin.